

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

Sicut hac nocte repetent animā tuā. Luc. 12. Esa. 29. Posuimus
 mēdaciū spem nostrā. ¶ Ad hoc quōd spes cōmendabilis sit,
 tria operantur. Primum est, si in solo Deo ponatur. Hester 14.
 Exaudi vocē illorum qui nullam aliam spem habent. Secundū,
 si assit meritū, vnde quod speratur, præsūmatur. Ber. super Cā-
 tica: Integrā ecclesię consolatio quā nō solum quid sibi sit ex-
 pectandū, sed vnde sit præsūmendū, nouerit. Tertiū, si in tribu-
 latione spes non deficit, sed vires suas ostēdit. Iob. 13. Etiā si ce-
 diderit super me, in ipso sperabo. In Psalm. Si exurgat aduersum
 me praeliū, in hoc ego sperabo. Item notādum quōd est spes pri-
 mæ authoritatis, quæ in solo Deo ponēda est. Et est spes suffra-
 gii, quæ ponēda est in sanctis, in quantum sunt amici Dei. Spes
 quæ in solo Deo ponitur, subdiuidi potest in spē veniæ, gratiæ,
 & gloriæ. Spes verò gloriæ subdiuidi potest in expectationem
 gloriæ animæ, & gloriæ corporis, de quibus prius dictum est.

SECUNDAE partis principalis de tribus
 virtutibus Theologicis, Tractatus IIII.

De charitate.

CAP. I.

Charitatis descriptiones primò ponēdæ sunt. Secūdo,
 commendationi eius insisteretur. Tertiò, ageretur de di-
 lectione Dei. Quarto, de dilectione proximi. Quintò,
 de ordine charitatis. Sexto, de his quæ aduersantur
 charitati. Septimò, de gradibus diuersis ipsius. ¶ Notandum
 ergo quōd charitas est finis præcepti de corde puro, & consci-
 entia bona, & fide nō ficta. 1. Ti. 1. Vbi dicit gl. Hic definit Aposto-
 lus charitatē. Charitas est finis, in quā, consummationis, nō cō-
 sumptionis. Plenitudo enim legis est dilectio. Ro. 13. Aug. Legis
 & omnium diuinarū scripturarum plenitudo est dilectio rei qua
 fruendū est, & rei quæ nobiscū ea se frui potest, id est Dei & pro-
 ximi. Idē: Ille sanctē & iustē viuit, qui ordinatā habet dilectio-
 nem, aut diligit quā nō est diligendū, aut nō diligit quā est dili-
 gendū, aut æquē diligit quod minus vel amplius diligendū est,
 aut minus vel amplius quod æquē diligendū est. Idem: Si nō vo-
 les omnes paginas perscrutari, omnia inuolucra sermonū euel-
 uete, omnia secreta scripturarū penetrare, tene charitatē vbi pē-
 dent omnia. Idē in lib. de disciplina Christiana: Vt nemo excu-
 sationē habeat in die iudicij, voluit Deus, sicut scriptū est, con-
 summare & abbreviare verbū super terrā. Hoc ipsū verbū con-
 summare & abbreviare verbū super terrā. Hoc ipsū verbū con-

summatū & abbreviatū, nō obscurū De^o esse voluit, Ideo bre-
 ue nō taderet legere. Ideo apertū, ne quis dicar, Nō mihi licet
 intelligere. Theſaurus est magnus diuinarum ſcripturarū
 theſaurus abſconditus est in agro, ſi piger eras ad perſcrutā-
 theſaurū, nō ſis piger vnā margaritā ſub lingua ferre, & q̄
 vis ſecur^o ambula. Hęc est margarita iſta: Diliges, &c. Mat. 23.
 Vel finis præcepti est charitas: quia gratia charitatis habēde
 præceptū: ſicut ſanitas est finis medicine. Aug. Timor est me-
 camentū: charitas ſanitas. Sicut initiū est ſapientię timor dom-
 ni, Pro. 1. ſic dilectio finis est ſapientię. Eccl. 1. Dilectio Dei
 norabilis ſapientia. Chryſ. Finis annuntiationis est amor. Vnde
 Chriſt^o qui venit legē implere, ſpecialiter fuit prædicator
 ris. Luc. 12. Ignē veni mittere in terrā: & quid volo niſi vt
 datur? Et in fine vitæ ſuæ mortalis inculcauit diſcipulis præ-
 ceptū de dilectione, vt habetur Io. 13. Hoc est, inquit, præcep-
 tū meū, vt diligatis inuicem, &c. Itē. Hęc mōdo vobis, vt dilige-
 inuicē. Itē: Mandatū nouum do vobis, &c. Eiuſd. 13. Sequitur
 corde puro, &c. Tria hic tåguntur quæ ad charitatē diſponunt.
 Fides nō ficta, ſcilicet fides vera & catholica, nō illa fides quæ
 ſibi heretici fingunt. Et ſpes quæ per cōſcientiam bonā in-
 gitur: quæ vt dicit gl. Aug. Ille ſperat, qui bonā cōſcientiā
 rit: quæ verò pungit mala cōſcientia, retrahit à ſpe. Et puritas
 cordis. Oportet enim cor deputari ab amore mundi, vt impu-
 tur amore Dei. Vnde ſuper illud Pſal. Diligite dominū om-
 ſancti eius, dicit gl. Diſce non diligere mūdū, vt diſcas dilige-
 Deū. Auerte, vt conuertaris: funde, vt implearis. Aug. Bono
 plēdus es: funde malum. Putas quia melle te vult implere De-
 ſi aceto plenus es, vbi mel ponēs? Si quis verò obicitur, quæ
 omnes virtutes ſimul inſunduntur, vnde non videtur vna
 eſſe cauſa alterius vel prior altera: Poceſt dici quòd hoc
 rēndū eſt ad opera virtutū, quorum vnū eſt prius altero & cau-
 ſa ipſius. Ideo enim quia credimus Deum liberaliſſimum, ſpe-
 mus in eo: & quia de liberalitate ipſius ſperamus: cū diligimus
 Vel poceſt dici, q̄ licet virtutes ſimul ſint tempore, tamen vn-
 prior eſt altera cauſalitate: ſicut ſplendor ab igne eſt, & tamen
 ignis & ſplendor ſimul ſunt tempore. Hoc exemplum ponit Aug.
 ſuper principiū ad Heb. Sed iterum obicitur: Quomodo cha-
 ritas ſit ex fide & ſpe, cū charitas dicatur eſſe radix omniū
 norū? in gl. Aug. ſuper verbum prius poſitum, Finis præcepti
 charitas, & ſuper illud Gal. 5: Fructus ſpiritus eſt charitas, &c.
 Dicit gl. Aug. Caput virtutum præmiſit: id eſt, charitatem. Q̄
 can

enim alia inter fructus spiritus debuit tenere primatū, nisi cha-
 ritas, sine qua virtutes ceteræ nō reputabuntur esse virtutes, &
 ex qua nascūtur vniuersa bona? Ad solutionē huius videtur esse
 distinguendus triplex ordo virtutum, scilicet ordo plantationis,
 ordo meritoria operationis, & ordo reparationis. In ordine
 plantationis prima est fides. Primo enim docēda sunt quæ sunt
 fidei, deinde quæ sunt timoris & spei. Heb. 11. Credere oportet
 accedere ad Deū, quia est: & inquirētibus se remunerator sit.
 In ordine operationis meritoria est charitas quasi illā imperās.
 In omni enim ordinata operatione, primū est amor siue deside-
 rium finis, & ex illo omnes mediae operationes, vt apparet in
 ædificatione domus, cuius causa est amor inhabitationis ipsius:
 ex quo amore nō solū est ædificatio, sed etiā ea quæ ad ædifica-
 tionē iuuant, vt inquisitio operariōrū. In operando igitur me-
 ritoria prior & principalis est charitas, & primò mouens: fides
 enim ei deseruit tanquā lucernā præferens, ostendens quid &
 qualiter operari debeat. Illuminatio enim adiutorū est in ope-
 re, & illuminator & adiutor & non principalis operator. In or-
 dine verò reparandi in virtutibus effectiuis, prior videtur esse
 humilitas. Si enim omnis peccati est initiū superbia, vt habetur
 Eccl. 10. omnis correctionis principium erit humilitas. Huic
 consonat q̄ reparator humani generis posuit primam virtutē,
 humilitatē. Mar. 5. dicēs: Beati pauperes spiritu. Pauperes spiritu
 dicūtur humiles, secundū gl. ¶ Charitas inter tres virtutes quæ
 ordināt ad Deū, propinquior est fini, scilicet Deo: vnde Deum
 habet pro fine & pro materia: diligit enim Deū propter se, &
 cū fides finē videat, spes illuc rēdat (est enim spes insecutio, sicut
 timor est fuga) charitas est vnto cū fine. Vnde cū finis optimū
 sit, & à fine habeāt q̄ sint bona ea quæ sunt ad bonā finē: cha-
 ritas primo habet bonitatē inter virtutes, & per eam habet bo-
 nitatē ceterarū. Et secundum hoc intelligendū est quod dicit gl.
 super 1. Tim. 1. q̄ charitas est radix omnium bonorū: inquantū scī
 licet sunt bona. Et illud similiter super Gal. 5. Et charitate nascū-
 tur omnia bona: inquantū scilicet sunt bona. Et sicut radix hu-
 morem mittit ad ramos, sic charitas bonitatē ad opera care-
 rarū virtutū. Aug. in sermone de Charitate: Sicut radix omnium
 malorum est cupiditas: Ita radix omnium bonorū est charitas.
 Humilitas etiā potest dici radix virtutū, secundū illā proprie-
 tatē qua radix est pars arboris infima terræ adhærens. Sic hu-
 militas considerās infirmitatē suam, sub Deo collocat se in lo-
 co infimo. Fides etiā potest dici radix: quia radix est in arbore
 quasi

quasi os in animali. Per radicem ingreditur ad arborē nutritum arboris: sic per fidē bonū ingreditur ad animā. I. temeritas sic describitur à Magistro lib. 4. Sententiarū: Charitas dilectio qua diligitur De⁹ propter se, & proxim⁹ propter Deū vel in Deo. In Deo dicitur, propter illos qui iusti sunt, qui in Deo per gratiā. Propter Deum dicitur quantum ad illos qui nondū sunt iusti, qui adhuc amandi sunt vt iusti fiant, in Deo per gratiā mancāt. Aug. Qui amat homines, aut quia iusti sunt, aut vt iusti sint, amare debet. Itē Aug. sic describit charitē: Charitas, est virtus qua videre Deū, perfruique eo desideramus. Et est hæc descriptio secundū digniorē actum charitatis. Potest etiā sic charitas describi: Charitas est virtus qua quæres tāti habetur quāti habenda est. Vnde charitas pōdus æquū est: sicut statera dolosa est cupiditas. Pro. 11. Statera dolosa abominatio est apud Deū, & pondus æquū voluntas eius. Tēpēlia quę in veritate parū pretiosa sunt, quę Apostolus reputat vt stercora, multū pōderāt in statera cupiditatis: ideo veritas dolosa est. Osee 12. Chanaan in manu eius statera dolosa. Hæc statera etiā meritō abominatio est Deo: cū diuitiæ & honores quę abominabilia sunt Deo, ibi preponderāt veris bonis. Luc. Quod autē altū est apud homines, abominatio est apud Deum. In lib. de Spiritu & anima dicitur, quōd charitas est concōmementium, & societas electorum, vita beata animarum & angelorum: quia nec animæ, nec angeli nisi per charitatem viuunt.

De commendatione Charitatis.

C A P. I I.

AD commendationem Charitatis, primò valere potest illud quod Spiritus sanctus in Scriptura sacra toties monet ad quę charitatis sunt. 1. Cor. 14. Sectamini charitatem. Et eius. Omnia opera vestra in charitate fiant. Eph. 3. In charitate radicari & fundari. Eius. 4. In charitate crescimus. Item 5. Amabimur in dilectione. Phillip. 1. Oro vt charitas vestra magis abundet. Colof. 3. Super omnia charitatem habētes. 1. Pet. 4. In charitate omnia mutua in vobis metipsis continuam charitatem habētes. Secundo commendabilis est comparatione ceterarū virtutum. Ad quod pertinet illud 1. Cor. 13. Maior autem horum est charitas. Aug. Respice ad munera ecclesię, & vniuersis excellentius charitatis munus cognosces. Ideo oleo charitas cōparatur quā supereminet aliis liquoribus: sic charitas superexcellit aliis virtutibus. Propter eandē causam charitas aurum dicitur, quia inter metalla pretiosius est. Apoc. 3. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum & probatum, vt locuples fias. Huic auro comparatur